

רבן גמליאל פרק חמישי יבמות

בולתהו סבירא להו. אין התנאים כולן שוין לזבית שמאי קונה מדאורייתא כדמשמע בפ' ד' אחין (לעיל דף כט. ושם) ולכולהו תנאי לא קני אלא מדרבנן ולר"ג לא קני אלא זהא דלא מהני מאמר בתריה וכן עוזאי מפליג בין שני יבמין ויבמה אחת ובין יבם אחד ושתי יבמות ולר"ש מספקא

ליה אי קני אי לא קני וכה"ג איכא בפ"ק (א) דטוטה (דף י: ושם): **אי ביאת ראשון ביאה בו.** משנה היא לקמן בהאשה רבה (דף יז:): וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לראשון ואם מאמר לרבי שמעון נמי מילתא לראשון משום דזינתה מתמיו ובקונטרס פירש דאין נאסרת על זעלה אלא על ידי קניו וסמירה ראשיי שהא טעות סופר ולא פירשו רש"י מעולם לבצע אחד ודאי אינה נאסרת אלא בקניו וסמירה אבל צעדי טומאה נאסרת זלא קניו ואין לומר משום דהני נשואין דרבנן ניניהו לא חשו לאוסרה לכל דמיקון רבנן כעין דלורייתא תיקון ועוד דמימסר משום דרב המנונא דלמא^ו שזמרת יבם צינתה אסורה ליבמה ורש"י דמייירי בצא עליה בשוגג שאינה נאסרת אי נמי בקטנה דפיתוי קטנה אונס הוא אי נמי בצא עליה זעל כרחה ונאמר אע"ג דציאת בן תשע כמאמר ומאמר זעל כרחה לא מהני כדלמא בפ"ב (לעיל יט:): עשו חכמים ציאת בן תשע זעל כרחה כמאמר מדעת דלא שני לן ביצאה דיבמה בין מדעת לבצע"כ: **בן עזאי אומר בו.** בקונט' נראה לו עיקר דגרסינן אין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד משום דלקמן (דף נג.) אמתיני בעשה מאמר בזה ומאמר בזה קאמר מתני' דלא כבן עזאי ורש"י אומר דשפיר גריס איפכא ולקמן סמין אסיפא דקתני בין שני יבמין ויבמה אחת ולהכי נקטיה אמתינין דעשה מאמר בזה ומאמר בזה לפרושי דעלה קאי ממתינין דלא כבן עזאי וכה"ג איכא לקמן דקתני גט לזו וגט לזו כריכות הימנו חליצה ומסיק לימא

מסייע ליה לרבה בר רב הונא דלמא חליצה פסולה נריכה לחזור על כל האחין ומהיחא ליכא סייעתא שיש לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר נרה דלמא בריש פ' ד' אחין (לעיל דף כז.) אלא אסיפא סמין דקתני בין שני יבמין אחת ויש ספרים שכתבו בהם כיצד עשה מאמר ביבמתו כו' עד בין שני יבמין ליבמה אחת ועלה מסיק ממתינין דלא כבן עזאי: **ביארה פסולה במאמר שויוה רבנן** וקתני דאין אחריה בלום. פי' וה"ה אחר מאמר תימה דבסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגור ציאה שאחר הגט ומאמר אטו ציאה שאחר חליצה וציאה כיון דחליצה וציאה מדאורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן דלא יהא כלום אחר מאמר ואומר ה"ר יתחק ב"ר ברוך דע"כ לרבי נחמיה גט ומאמר דלורייתא דילפינן מק"ו משאר נשים ולית ליה הני מיעוטי דבפ"ק דקידושין (דף טז.) דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דציאה חליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגור הני גזירות דלמא לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וציאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (י) ולא מיסתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביבמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישא דהש"ס לא משמע שצא לרקדק מכח זה (א) ונראה לרש"י דה"פ והא ציאה (ב) כמאמר שזוה רבנן שיהא אחריה כלום משום גזירות דלעיל ואל אחריה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסבירא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אתי למימר נמי דאין מאמר אחר ציאה פסולה דלא גרעא ציאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אתי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ציאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגור מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ציאה פסולה דקתני (י) (ציאה פסולה) אין אחריה כלום ואם מאמר אמתא תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביבמה כיון דציאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגור דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהנו מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (ג"ש שם) ואע"ג דלימעוט מכל מקום אהנו קאת כמו מאמר לזית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אתי למיבעל אחר חליצה וציאה אבל זהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שתקנה ציאה קנין גמור תקנה כמו כן קנין גמור אחר ציאה וחליצה ויצא לבעול אחריה דהא ודאי ידעי דחליצה וציאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. (ב) ר"י:

רבנן סברי יש זיקה לאקשווי אחי. כלומר קס"ד דכי היכי דפליגי רבנן ארצן גמליאל בגט אחר גט הכי פליגי צווקה ואע"ג דממילתייהו לא שמעינן ליה: וקסיפא וכן אהא אומר בשני יבמין. דאם נתנו שניהם גט חולץ לה אחד מהם ואפילו לרבנן דלמרי יש זיקה סגי לה בהך חליצה רעועה דחד

מינייהו: לימא סהוי סיוכפא כו'. דהא נמי חליצה פסולה היא שאחר הגט צאה: הכי גרסינן בין לרבן גמליאל בין לרבנן אין זיקה והכא כו'. ואנא דלמרי אליבא דמאן דלמרי יש זיקה: קנין גמור. לא גמור ממס אלא קנין חשוני: הא דלמרי. אין מאמר אחר מאמר אלמא חשיב קמא למיקני כל כח מאמר: אשמו עמו. דקניה במאמר וכי נפלה אחותה לא רמיא קמיה דלחות אשה היא ולא מימסר קמיהא עליה משום אחות זקוקה: והלוו סלא. אף מן החליצה: הללו. כמו הארץ הלזו הנשמה (יחזקאל יז:): אמר לפס ר"ש כו'. לקמן בפרק האשה רבה בן תשע שנים ויום אחד הצא על יבמתו וחזר וצא אחיו בן תשע שנים ויום אחד עליה פסולה על ידו דציאת בן תשע שנים כמאמר שזוה רבנן והוה ליה מאמר אחר מאמר ומקודשת אף לשני ופסלה אף על ראשון כרבנן דלמרי יש מאמר אחר מאמר ר"ש אומר לא פסלה: אמר לפס ר' שמעון אם ציאת ראשון ציאה. קניה לגמרי: ציאת שני אינה ציאה. דהציאה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום ואינה מקודשת לשני ולא פסלה על הראשון. ואי משום דזינתה דק"ל ציאתו ציאה דמין (מדה דף מה.) צא על אחת מכל העריות שצתורה מתות על ידו אפילו הכי לא מימסר על זעלה דקיימא לן (כמונות דף ט.) אין האשה נאסרת על זעלה אלא על עיסקי קניו וסמירה: כמאמר שזוה רבנן. דהכי תיאל צפרק האשה" עשו ציאת בן תשע כמאמר גדול וקאמר רבי שמעון ציאת שני אינה ציאה אלמא מאמר ראשון חשוני לקנות כל כח מאמר: ה"ג יש מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד משום דלקמן (דף נג.) אמתיני בעשה מאמר בזה ומאמר בזה קאמר מתני' דלא כבן עזאי ורש"י אומר דשפיר גריס איפכא ולקמן סמין אסיפא דקתני בין שני יבמין ויבמה אחת ולהכי נקטיה אמתינין דעשה מאמר בזה ומאמר בזה לפרושי דעלה קאי ממתינין דלא כבן עזאי וכה"ג איכא לקמן דקתני גט לזו וגט לזו כריכות הימנו חליצה ומסיק לימא

מסייע ליה לרבה בר רב הונא דלמא חליצה פסולה נריכה לחזור על כל האחין ומהיחא ליכא סייעתא שיש לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר נרה דלמא בריש פ' ד' אחין (לעיל דף כז.) אלא אסיפא סמין דקתני בין שני יבמין אחת ויש ספרים שכתבו בהם כיצד עשה מאמר ביבמתו כו' עד בין שני יבמין ליבמה אחת ועלה מסיק ממתינין דלא כבן עזאי: **ביארה פסולה במאמר שויוה רבנן** וקתני דאין אחריה בלום. פי' וה"ה אחר מאמר תימה דבסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגור ציאה שאחר הגט ומאמר אטו ציאה שאחר חליצה וציאה כיון דחליצה וציאה מדאורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן דלא יהא כלום אחר מאמר ואומר ה"ר יתחק ב"ר ברוך דע"כ לרבי נחמיה גט ומאמר דלורייתא דילפינן מק"ו משאר נשים ולית ליה הני מיעוטי דבפ"ק דקידושין (דף טז.) דאי אפשר לומר שיהא מדרבנן לרבי נחמיה דכיון דאית ליה דציאה חליצה דאורייתא מידע ידיע דאם כן לא שייך למיגור הני גזירות דלמא לעיל גט להוציא וחליצה להוציא וציאה לקנות ומאמר לקנות ותימה גדולה הוא לומר כן (י) ולא מיסתמיט שום תנא ולימא דגט פוטר ביבמה ועוד דא"כ הוה ליה למימר נמי דאין אחר הגט כלום ועוד דלישא דהש"ס לא משמע שצא לרקדק מכח זה (א) ונראה לרש"י דה"פ והא ציאה (ב) כמאמר שזוה רבנן שיהא אחריה כלום משום גזירות דלעיל ואל אחריה מאמר ומשום הכי תקינו נמי רבנן שיהא מאמר אחר מאמר אע"ג דמסבירא הוה לן למימר כר"ג דאין מאמר אחר מאמר לפי שקנה המאמר הראשון כל מה שיש למאמר לקנות אלא טעמא דרבנן דאי אמרינן דאין מאמר אחר מאמר אתי למימר נמי דאין מאמר אחר ציאה פסולה דלא גרעא ציאה ממאמר לכך תיקנו שיהא מאמר אחר מאמר וגט אחר גט ומאמר ענין אחד דשניהן דרבנן ואי אמרת דאין גט אחר גט אתי למימר נמי דאין מאמר אחר מאמר ולא מאמר אחר ציאה פסולה אם כן לרבי נחמיה אין מאמר אחר מאמר דלדידיה ליכא למגור מידי דהא לית ליה נמי מאמר אחר ציאה פסולה דקתני (י) (ציאה פסולה) אין אחריה כלום ואם מאמר אמתא תקינו רבנן לר' נחמיה גט ומאמר כלל ביבמה כיון דציאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגור דגט להוציא וחליצה להוציא כו' ויש לומר דהעולם סוברים דגט ומאמר מהנו מן התורה מקל וחומר דבפרק קמא דקידושין (ג"ש שם) ואע"ג דלימעוט מכל מקום אהנו קאת כמו מאמר לזית שמאי ולהכי אי שרית למיבעל אחר גט ומאמר אתי למיבעל אחר חליצה וציאה אבל זהא לא טעו שיאמרו אחר הגט ומאמר בשביל שתקנה ציאה קנין גמור תקנה כמו כן קנין גמור אחר ציאה וחליצה ויצא לבעול אחריה דהא ודאי ידעי דחליצה וציאה עדיפא מגט ומאמר שכתובין בהדיא וגט ומאמר נתמעטו. (ב) ר"י:

(א) לעיל ט: לקמן נג., (ב) נשי חוספות לעיל יט. ד"ה דמניא] א עדות פ"ד מ"ט, ד' לקמן יז: (ג) לקמן נג. יז: (ד) לעיל נ: לקמן ק"א. (ה) לקמן יז: (ו) נשי חוספות פ"ד ע"א: (ז) לקמן כ"ג: (ח) רש"ל מ"ז.

הגהות הב"ח

(א) נבי ב"ש דמנן. י"ב דף כט ע"א: (ב) שם אמר להם ר' שמעון: (ג) תוב' ד"ה מלוה וזו בפ"ק דטובה דף י"ז ס"ז: (ד) ד"ה ציאה וזו דלא מימסרת וכו': (ה) בא"ד והא ציאה פסולה כמאמר:

מוסף רש"י

חליצה פסולה. כלומר גרועה, צריכה לחזור על כל האחין. דלא מיפסקא זיקא דמרייהו בחליצה דחלה משום דחליצת זיקא ורימא אכרייהו (לעיל כז.). ביאת שני אינה ביאה. דק"ל (לעיל ג.) אין ציאה אחר ציאה הוה לה ציאת שני כציאת איש דעלמא, וזו דשוגגת היא שריא מן מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת. דמרייהו מעיקרא לענין זיקה כי הדדי ניסו ומאמר דקמא לזו קנין גמור הוא דציאה הוא דכבד רחמנא ורבנן הוא דלמור ליהני משום גזירה דמפרש לעיל (ג.) הילכך לא גרע בתרא מקמא דלכל חד וחד מקינו מאמר זה (לקמן יז.). ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד. שכל כחו וקנינו שהיה לו לענין מאמר נתן בראשונה ודמה את השנייה. ואם דגרסי לה איפכא ולשון ראשון נראה וכן שמעתי (שם). אין אחריה כלום. ונפקא בגט ובלא חליצה ואי הדר קדיש לאתין אחר ציאה לא מהני (לעיל ג.).